

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla a soudců JUDr. Veroniky Burianové a Mgr. Lukáše Pišvejce ve věci

žalobce: **J. K.,**
zastoupený advokátem JUDr. Václavem Vlkem
sídlem Sokolovská 22, 186 00 Praha 8

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 2. 2018, č. j. 8632/18/5100-31462-704389,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

I.

Napadené rozhodnutí

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo podle § 116 odst. 1 písm. c) zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (dále jen „*daňový řád*“), zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Finančního úřadu pro Plzeňský kraj ze dne 4. 8. 2017, č. j. 1226453/17/2308-70461-401727, jímž byl žalobce vyzooměn o předpisu úroku z prodlení úhrady daně z nemovitostí za rok 2013 ve výši 4 236 Kč.

II.

Žaloba

2. Žalobce v podané žalobě nejprve stručně zrekapituloval dosavadní průběh daňového řízení a poté konstatoval, že byl rozhodnutími správních orgánů obou stupňů zkrácen na svých právech.
3. Žalobce žalobu odůvodnil tím, že uložení povinnosti hradit úrok z prodlení je neúčelné a v rozporu s daňovým řízením a smyslem a účelem správy daní. Tuto žalobní námitku žalobce opřel o to, že je ve špatné finanční situaci, nebude schopen dluh do konce svého života uhradit vzhledem ke svým příjmovým a majetkovým poměrům. Žalobce doplnil, že úroky byly stanoveny za období, kdy trvaly účinky insolvenčního řízení žalobce a žalobce nemohl s nemovitostmi disponovat, zhodnocovat je ani vyvíjet podnikatelskou činnost.
4. Dále žalobce namítl, že vymáhání daňového dluhu je formou omezení osobní svobody, když žalobce nebude schopen dluh uhradit do konce života a bude stigmatizován dluhy. Žalobce argumentoval tím, že v čl. 1 Protokolu č. 4 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a obdobně v čl. 8 odst. 2 in fine Listiny základních práv a svobod je stanoveno, že nikdo nemůže být zbaven svobody pouze pro neschopnost dostát smluvnímu závazku. Proto civilní sankce nesmí spočívat v odnětí ani omezení osobní svobody.
5. Žalobce argumentoval s odkazem na čl. II zákona č. 294/2013 Sb. dále tím, že předmětná pohledávka měla být uplatněna v insolvenčním řízení, když nejde o pohledávku za podstatou podle § 168 odst. 2 písm. e) insolvenčního zákona, protože nejde o daň, poplatek ani jiné obdobné peněžité plnění. Daň měl uhradit insolvenční správce, tudíž žalobce nemůže být sankcionován za nečinnost a porušení povinnosti insolvenčním správcem.
6. Další žalobní námitkou bylo, že jde o úroky z daně z nemovitostí za dobu, kdy žalobce nemohl se svým majetkem nakládat, protože s ním mohl nakládat jen insolvenční správce.
7. Poslední žalobní námitkou bylo, že podle § 170 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona se neuspokojují nároky věřitelů na úroky z prodlení z pohledávek, které se staly splatné až po rozhodnutí o úpadku. Jelikož měl správce daně pohledávku na daň uplatnit v insolvenčním řízení, nemohl vzniknout nárok na úroky z prodlení z úhrady daně.
8. Žalobce žádal, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě

9. Ve vyjádření k žalobě žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde se vypořádal se všemi odvolacími námitkami shodnými s námitkami žalobními.
10. Žalovaný zdůraznil, že nárok na úrok z prodlení vznikl ze zákona a daňový řád neumožňuje úrok snížit nebo od něj upustit. Úrok není civilní sankcí a nedošlo k zásahu do osobní svobody žalobce.
11. Žalovaný žádal, aby soud nedůvodnou žalobu zamítl.

IV.

Rozhodnutí bez nařízení jednání

12. Vzhledem k tomu, že žalovaný s tímto postupem vyjádřil výslovný souhlas ve vyjádření k žalobě a žalobce ve lhůtě jemu k tomu soudem poskytnuté ve výzvě ze dne 13. 6. 2019 a ani později nevyjádřil svůj nesouhlas s takovýmto postupem, rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. o věci samé bez jednání.

V.

Posouzení věci soudem

13. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě.

VI.

Rozhodnutí soudu

14. Soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
15. Podle § 2 odst. 5 daňového řádu se příslušenstvím daně rozumějí úroky, penále, pokuty a náklady řízení, jsou-li ukládány nebo vznikají-li podle daňového zákona. Úroky, penále a pokuta za opožděné tvrzení daně sledují osud daně.
16. § 252 odst. 1 a 2 daňového řádu stanoví, že daňový subjekt je v prodlení, neuhradí-li splatnou daň nejpozději v den její splatnosti. Daňovému subjektu vzniká povinnost uhradit úrok z prodlení za každý den prodlení, počínaje pátým pracovním dnem následujícím po dni splatnosti až do dne platby včetně. Výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Úrok z prodlení se uplatní nejdéle za 5 let prodlení. Pokud je pro daň stanoven náhradní den splatnosti, běží úrok z prodlení počínaje pátým pracovním dnem následujícím po původním dni její splatnosti.
17. Napadeným rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání žalobce proti platebnímu výměru o předpisu úroku z prodlení za daň z nemovitostí za rok 2013 a prvoinstanční rozhodnutí bylo potvrzeno. Prvoinstanční rozhodnutí bylo odůvodněno tím, že daň v celkové výši 21 258 Kč, splatná ve dvou splátkách po 10 629 Kč ke dni 2. 9. a 2. 12. 2013, byla uhrazena až dne 25. 3. 2015.
18. Soud zcela aprobejuje závěry žalovaného v napadeném rozhodnutí, že prvoinstanční orgán postupoval správně, pokud deklaratorním prvoinstančním rozhodnutím v souladu s § 252 daňového řádu žalobci předepsal úrok z prodlení s úhradou daně. Nárok na úrok z prodlení vzniká ze zákona a prvoinstančním rozhodnutím byl správně deklaratorně stanoven. Správně postupoval i žalovaný, když žalobcovo odvolání zamítl a prvoinstanční rozhodnutí potvrdil. Soud odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí (zejména body [7] až [29]), když se zde uvedeným skutkovým a právním posouzením žalovaného se soud ztotožňuje.
19. Soud předepisuje, že pro posouzení soudu bylo rozhodné toliko to, zda byly naplněny podmínky ustanovení § 252 daňového řádu, tj. zda byla daň uhrazena po její splatnosti a úrok z prodlení byl vypočten ve správné výši.
20. V prvním okruhu žalobních námitek žalobce argumentoval svými osobními poměry (nedostatek příjmů a majetku, neschopnost dluh uhradit) a s tím spojenou neúčelností a nesmyslností předpisu úroku z prodlení.
21. Jelikož předmětem soudního přezkumu bylo napadené rozhodnutí týkající se deklaratorně stanoveného úroku z prodlení stanoveného zákonem, u něhož podle § 252 daňového řádu správce daně není oprávněn činit žádnou úvahu kromě toho, zda daňový subjekt byl v prodlení s úhradou daně a jak má být úrok vypočten, jsou žalobní námitky týkající se příjmových a majetkových poměrů žalobce ve vztahu k předmětu řízení zcela mimoběžné. Stejně mimoběžné Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K.

jsou námitky ohledně neúčelnosti a nesmyslnosti daňových rozhodnutí, protože toto posouzení nebylo předmětem rozhodování daňových orgánů.

22. V druhém okruhu žalobních námitek žalobce argumentoval tím, že napadené rozhodnutí je formou omezení osobní svobody s odkazem na čl. 1 Protokolu č. 4 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 8 odst. 2 in fine Listiny základních práv a svobod, kdy civilní sankce nesmí spočívat v odnětí ani omezení osobní svobody.
23. Podle čl. 1 Protokolu č. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nemůže být nikdo zbaven svobody pouze pro neschopnost dostát smluvnímu závazku. V čl. 8 odst. 2 věta druhá Listiny základních práv a svobod je stanoveno, že nikdo nesmí být zbaven svobody pouze pro neschopnost dostát smluvnímu závazku.
24. I tyto námitky žalobce jsou mimoběžné, protože napadeným rozhodnutím nebyla uložena civilní sankce ani nebylo nijak zasaženo do práva žalobce na osobní svobodu.
25. Třetí okruh žalobních námitek se týkal konkursního řízení žalobce.
26. Mezi účastníky nebylo sporné, že usnesením ze dne 30. 3. 2000 sp. zn. 59 K 4/2000 byl na majetek žalobce prohlášen konkurz, který byl ke dni 11. 5. 2016 zrušen.
27. Soud předesílá, že insolvenční zákon č. 182/2006 Sb. nelze na posouzení daně a sporného úroku z ní použít, protože § 432 odst. 1 insolvenčního zákona stanovil, že pro konkursní a vyrovnací řízení zahájená před účinností tohoto zákona se použijí dosavadní právní předpisy. Jelikož konkurzní řízení žalobce bylo zahájeno v roce 2000, tudíž před nabytím účinnosti insolvenčního zákona (1. 1. 2008), je nutno účinky konkurzního řízení žalobce posuzovat výlučně podle zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále jen „ZKV“) a nikoli insolvenčního zákona.
28. Podle § 12a odst. 1 ZKV platí, že bude-li osvědčeno, že dlužník je v úpadku, a budou-li splněny ostatní zákonem stanovené podmínky, soud bez zbytečného odkladu usnesením prohlásí konkurs.
29. Podle § 31 odst. 2 písm. d) ZKV jsou pohledávkami za podstatou, pokud vznikly po prohlášení konkursu, mj. daně.
30. Podle § 31 odst. 1 ZKV lze pohledávky za podstatou uspokojit kdykoli v průběhu konkursního řízení. Jiné nároky lze uspokojit jen podle pravomocného rozvrhového usnesení.
31. Podle 242 odst. 1 daňového řádu platí, že daňové pohledávky, které vznikají v důsledku daňových povinností, které vznikly v době ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku do ukončení insolvenčního řízení, jsou pohledávky za majetkovou podstatou.
32. V posuzovaném případě byla tedy předmětná daň z nemovitostí za rok 2013 nepochybně pohledávkou za majetkovou podstatou, neboť vznikla v roce 2013, tj. po zjištění úpadku žalobce a prohlášení konkursu na jeho majetek v roce 2000. Prvním dílčím závěrem tedy je, že pohledávka na předmětnou daň byla pohledávkou za podstatou v konkursním řízení žalobce.
33. Podle § 243 odst. 3 daňového řádu nevzniká ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku k daňové pohledávce, která není pohledávkou za majetkovou podstatou, úrok z prodlení. Z důvodové zprávy k tomuto ustanovení vyplývá, že „*Odst. 3 obsahuje pravidlo, podle kterého se ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku neuplatní úrok z prodlení u daňových pohledávek, které nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou. Navazuje tak na úpravu insolvenčního zákona, dle kterého lze přiblížit (a následně upokojit v rámci insolvenčního řízení) pouze sankci za nezaplacení dluhu, která vznikla před rozhodnutím o úpadku. Nadále však budou úročeny případné nedoplatky, které vzniknou jako pohledávky za majetkovou podstatou. Obdobně jako úrok z prodlení se neuplatní ani úrok z posečkané částky, neboť ve smyslu § 157 odst. 5 pozbývá rozhodnutí o posečkání okamžikem zahájení insolvenčního řízení účinnosti.*“
34. Z prvního dílčího závěru, že pohledávka na předmětnou daň je pohledávkou za podstatou, a nyní citovaného zákonného ustanovení vyplývá druhý dílčí závěr, že § 243 odst. 3 daňového řádu se úroku z prodlení z této pohledávky netýká, neboť toto zákonné ustanovení reguluje toliko daňovou pohledávku, která není pohledávkou za podstatou.

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K.

35. Posledním dílčím závěrem soudu je, že zákonem stanovené úročení daňové pohledávky podle § 252 odst. 1 a 2 daňového řádu není vyloučeno (ani § 243 odst. 3 daňového řádu dle předchozího bodu), ani ustanovením § 33 odst. 1 písm. a) ZKV, který stanoví, že z uspokojení pohledávek jsou vyloučeny úroky z prodlení z pohledávek věřitelů vzniklých před prohlášením konkursu, jestliže přirostly v době od prohlášení konkursu. Důvodem tohoto posouzení je fakt, že § 33 odst. 1 písm. a) ZKV se jednak týká výlučně uspokojení z rozvrhu (dle nadpisu §§ 30 až 33 ZKV) a dále jen pohledávek vzniklých před prohlášením konkursu. Ani jedna ze dvou kumulativních podmínek nebyla u žalobce splněna – napadené rozhodnutí se netýká uspokojení z rozvrhu v skončeném konkursním řízení žalobce a pohledávka na daň nevznikla před prohlášením konkursu (rok 2000), ale po něm (rok 2013).
36. V první řadě šlo k žalobním námitkám o to, že úroky byly stanoveny za období spadající do konkursního řízení žalobce, kdy žalobce na rozdíl od insolvenčního správce nemohl s nemovitostmi disponovat, zhodnocovat je ani vyvíjet podnikatelskou činnost.
37. Námitky nebyly důvodné.
38. Jak je výše uvedeno, samotná daň byla pohledávkou za podstatou a žádný právní předpis nestanoví, že by nevznikal nárok na úrok z prodlení takové daně. Důvodem pro nezákonnost napadeného rozhodnutí tedy není, že úrok z prodlení byl předsán za dobu trvajícího konkursního řízení žalobce. Pokud jde o to, že na majetek žalobce byl v předmětném období prohlášen konkurs s dopadem do dispozičních či podnikatelských oprávnění žalobce, pak jde o skutečnosti irelevantní pro vznik nároku na úrok z prodlení dle § 252 daňového řádu (stejně jako majetkové a příjmové poměry žalobce).
39. V druhé řadě žalobce uvedl s odkazem na čl. II zákona č. 294/2013 Sb., že předmětná pohledávka měla být uplatněna v insolvenčním řízení, když nejde o pohledávku za podstatou podle § 168 odst. 2 písm. e) insolvenčního zákona, protože nejde o daň, poplatek ani jiné obdobné peněžité plnění. Daň měl uhradit insolvenční správce, tudíž žalobce nemůže být sankcionován za nečinnost a porušení povinnosti insolvenčním správcem. Poslední žalobní námitkou bylo, že podle § 170 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona se neuspokojují nároky věřitelů na úroky z pohledávek, které se staly splatné až po rozhodnutí o úpadku. Jelikož měl správce daně pohledávku na daň uplatnit v insolvenčním řízení, nemohl vzniknout nárok na úroky z prodlení z úhrady daně.
40. Námitky nejsou důvodné.
41. Žalobce namítá, že úrok není daní, proto nejde o pohledávku za podstatou, to vše dle čl. II zákona č. 294/2013 Sb. a § 168 odst. 2 písm. e) insolvenčního zákona. Takové argumentaci nelze přisvědčit, protože vychází z insolvenčního zákona, který nelze na případ žalobce užít. Jak je výše vyloženo, konkursní řízení žalobce se řídilo výlučně ZKV a nikoli insolvenčním zákonem. Proto je, žalobcem zmíněné, přechodné ustanovení novely insolvenčního zákona č. 294/2006 Sb. pro posuzovanou věc irelevantní, když konkursní řízení žalobce není „insolvenčním řízením zahájeným před dnem nabytí účinnosti“ této novely.
42. Žalobci naopak lze přisvědčit, že vzhledem k tomu, že daň je pohledávkou za podstatou, v průběhu konkursního řízení mohla být, a také byla, pokud by byla daňovými orgány uplatněna a v konkursní podstatě by na ni byl dostatek prostředků, uhrazena správcem konkursní podstaty. To však nemá konsekvenci pro posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí, protože pro posuzovanou věc je rozhodné toliko to, zda a po jakou dobu nebyla daň uhrazena. Pokud správce konkursní podstaty pochybil (například uhradil daň z důvodů na své straně opoždění), není dotčeno právo žalobce domáhat se po správci konkursní podstaty náhrady škody podle § 8 odst. 2 ZKV, avšak není to pro rozhodnutí daňových orgánů v této věci právně významné. Zde mělo být a správně bylo posuzováno toliko to, zda a po jakou dobu došlo k prodlení s úhradou daně. Jinými slovy, za včasnou úhradu daně odpovídá daňovým orgánům žalobce, který se může případně za zákonem stanovených podmínek hojit na správci konkursní podstaty, pokud správce konkursní podstaty při úhradě daně pochybil.

43. I žalobní námitka, že podle § 170 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona se neuspokojují nároky věřitelů na úroky z prodlení z pohledávek, které se staly splatné až po rozhodnutí o úpadku, není důvodná. Především se konkursní řízení žalobce, jak je výše opakovaně zdůrazněno, neřídí insolvenčním zákonem, nýbrž ZKV. Proto je úprava insolvenčního zákona pro posouzení věci žalobce irelevantní. Nicméně soud musí poznamenat, obiter dictum, že i kdyby se konkursní řízení insolvenčním zákonem řídilo, § 170 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona (*V insolvenčním řízení se neuspokojují žádným ze způsobů řešení úpadku, není-li dále stanoveno jinak, úroky z prodlení z pohledávek věřitelů, které se staly splatné až po rozhodnutí o úpadku.*) by nárok na úrok nevyloučil: Toto zákonné ustanovení totiž reguluje toliko to, že se úroky neuspokojují v insolvenčním řízení, když sporný úrok není požadován uspokojit v konkursním řízení. Argumentace žalobce, že jelikož měl správce daně pohledávku na daň uplatnit v insolvenčním řízení, nemohl vzniknout nárok na úroky z prodlení z úhrady daně, není tudíž správná. Fakt, že pohledávka na daň byla pohledávkou za podstatou, nemá za důsledek, že by nevznikl nárok na úrok z prodlení s úhradou této daně.
44. Soud odkazuje i na rozsudek zdejšího soudu č. j. 30 Af 20/2018 – 67 ze dne 18. září 2019, v němž soud řešil totožné žalobní námitky proti úrokům z prodlení daně z nemovitých věcí za rok 2014. Soud souhlasně odkazuje na závěry tohoto rozsudku, že úrok z prodlení vzniká přímo ze zákona a relevantní obrana daňového subjektu může směřovat jen k datu úhrady daně a způsobu výpočtu úroku, s tím, že argumentace žaloby není důvodná.
45. S ohledem na výše uvedené soud vyhodnotil žalobu v mezích uplatněných žalobních bodů jako nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

VII.

Náklady řízení

46. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, ani jejich náhradu nepožadoval, proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 16. dubna 2020

Mgr. Alexandr Krysl v.r.
předseda senátu